

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár, Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csőtörtőkön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft o. 6. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegzű. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

(H. S.) **Az unió kérdése. II.** A magyar szent korona területén 15 milliónyi nép lakik. Ennek majd nem fele magyar *); a többi a szláv, német, vagy latin elemből szakadt, kisebb-nagyobb nemzetiségi töredékekből áll.

E különböző nemzetiségek a műveltség különböző fokain állanak, s közülök nem egy a törtélemben is szerepelt. De melyiknek műveltsége, vagy multja homályosítja el a magyar nemzet kultúrájának és hősies multjának fényét? Bizonyára egyiké sem! Menjünk tovább!

A magyar szent korona területén lakó nemzetek alkotmányos államjogi viszonyok kötelékénél fogva szabad statust képeznek, és sorsuk a korona sorsához van kötve, a minek tán egész néptörzsek köszönhetik fennmaradásukat vagy legalább azt, hogy nem nyögik a török vagy ki tudja miféle más jármat, mint p. o. a bosznjakok, albánok stb. S vajjon e szerencsés államjogi viszonyokat, e dacára minden viszontagságoknak, épp oly szép jövőjű, mint fényes multu államot, ki alkotta és szilárdította meg a legkényesebb geographiai ponton, a hol a létet jogát csupán azon föltétel adhatta meg, hogy az a nagy európai műveltség legszentebb érdekének, a kereszténységnek, bástyája legyen a keletről fenyegető vandalizmus ellenében?! Felel a historia!

Nézzük ez államjogi belső viszonyok fejlődésének és ez állam viszontagságainak történetét, s kétségkívül el kell ismerni, hogy az annyi mint: a magyar nemzet nagyszerű története, a melynek szakaszaiban legfőlebb epizodok gyanánt merülnek fel itt-ott egyes más, részint belső, részint kívülről behatoló nemzetek ideiglenes természetű föllépései.

Valahányszor a magyar, a keletről jövő vandalizmus s a nyugatról besompolygó ármány és az olygarchia önzése következtében, elbukott: a boldogító állami viszonyok mindig bomladozni kezdtek; a köz- és magánjog terén a darva kény szentségtörő lábakkal gázolt; a népek keserves sorsa szolgaság, megaláztatás, anyagi és szellemi inség vala; éhség, dőghalál és végpusztulás következett, és ha a magyar össze nem szedte volna erejét, s tekintélyével és szerencsés politikájával nem tudott volna szövetségeket teremteni, ki tudja mily szomorú képét láthatnók most a lealázott, a nemzetiségükből kiforgatott népek nyomorának a Duna, Tisza, Maros, Szamos és Olt partjain!?

Egyik nemzet se adta a magyarnál nagyobb jeleit a morális és fizikai erőnek akár a régiség kódében borongó, akár a közelebbi multban! Ávagy melyik nemzet itt az, a mely a tatárjárás, a mohácsi vész stb. után, a vezér-nemzet elbuktnak szomorú pillanatát nemes elszántással megragadva, a szabadság és emberiség érdekében, e status megmentésére kezébe ragadta volna a véres kardot, s a diadalmi hadjárat után így szólhatott volna tán méltó önértéssel: „hallod-e, te, magyar! te elestél ekkor s ekkor, imé! én előállottam és megszabadítottam e korona területén élő népeket a végpusztulástól, én erősebb, tekintélyesebb, tisztelteméltóbb vagyok náladnál karomnak ereje, lelkennek magas eszmeért való hőb felbuzdulása, s tekintélyemnek nagyobb fénye által; ime én újból fölépítém e statust romjából, mondj le tehát historiai jogodról és ismerd el, hogy nem a te erőd, nem a te szellemed az, a mi államéletünk legerősebb magvát képezi, nem a te karod, nem a te politikád, nem a te tekintélyed az, a mi ez itt lakó népek üdvét szemben a jövő fenyegetéseivel, e status kapcsait a jöhető zökkenések és vészek ellenében leginkább összetartani képes?! Feleljen a történelem!

De hogy legközelebbi példát hozzunk fel, utalunk csak a mult évtized történetére!

A forradalom után, nemde, feldarabolatánk a „felvilágosodott absolutizmus“ konyhakése által és odadobatánk a „Gesamtmonarchia“ serpenyőjébe?

*) Sőt, úgy hisszük, egy igazságos népszámlálás, a melynek eredményét nem a „sic volo, sic jubeo“ elve határozza, mint határozta a mult évtizedben, — egy népszámlálás újabb adatai szerint a magyar még a 8 milliót is jóval felülhaladná.

Azt mondák: nincs többé Magyarország, nincs többé magyar nemzet; hanem van egy osztrák birodalom 40 millió állampolgárral, a kik egyenlően kormányoztatnak — német nyelv és patensek által! A germanizálás chimeraja miatt felállított a legszigorubb administratív centralizáció gépe, s annak kerekéi alá töretett minden historiai jog; s avval együtt különösen a Lajthán innen levő népek üdve; mert az örökös tartományokban nem volt egészen új „áldás e politikai rendszer, a mely azt eredményezé, hogy — mint egy bécsi lap nem rég kimondá *) — „tizenkét évi rövid időköz alatt egy 40 millió néppel bíró, nagy európai államot egész a megsemmisülésig elerőtlenített, künn pedig másodrangú hatalommá törpített!“

Ha valaha e zordon korszak nyomora, a közinség kiáltó szava érthetőleg hívta fel a tán elsőséget követelő nemzeteket, hogy tekintélyök sulyával, szellemi és anyagi erejük nyomatakának érzetével, a kormányhatalom üdvtelen irányú kísérletei ellenében ellenzékét képezzenek, a sérelem és igazság szavát hallassák, készen elfogadni és viselni a martyrkoszorút is a magasztos czélért, ha a dolog arra kerülne.

De mi történt? A magyar visszavonult, hallgatózott, türt, és az egész monarchiában nem volt élet, mert a bureaucratizmus jármát mindenki némán, s ellenkezés nélkül hordá; nem volt, a ki szavát hallassa és az elnémtatás szomorú következményeinek kitegye magát. A horvát, a tót, a szász, a szerb, a román, a ruthen, a német, a cseh, a tirol stb. velünk együtt nyögtek, és hogy most is nem nyögnek, vajjon minek köszönhetik? Csak valljuk meg igazán, annak, hogy a magyar nemzet hirdette halála, hála legyen az égnek! csak tetszhalál volt, az, a mit a physiologia „vita latens“nek nevez, s összeszedvén magát, oly nagy morális erőt fejtett ki; a testvérm nemzetek politikai nézeteit a magáéival egyeztetvén, oly hatalmas közvéleményt tudott kifejteni, s e közvéleménynek államférfiai bölcsesége és bátorsága s sok minden egyéb által, a mit fölösleges mind elősorolni, oly sulyt adott, hogy az a legmagasb köröket gondolkozóba ejtette, az egész európai sajtóban viszhangra talált és az uralkodó Főlséget meggyőzé, hogy méltányosabb és üdvösebb meghajolni Justinianus ama szép axiomája előtt: „Digna vox est regnantis, subditum se legibus profiteri.“

Mindezeket nem gyermekek kérdéséből hozzuk fel, s távol vagyunk attól, hogy magunkat tulbecsölve, a tisztelet illő adóját megtagadnók a testvérm nemzetek mindazon érdemeitől, a melyekre azok szellemi és anyagi téren tett vívmányaik következtében méltán igényt tarthatnak. Nem! mi csak megegyezhetetlen tényeket hoztunk fel, úgy hisszük, ingathatlan alapul, a melyre következő állításainkat fektetjük:

a) ha tagadhatlan igazság a, hogy a magyarok érdekében fekszik, miszerint egy jobb jövőt célzó politikai törekvéseiben a testvérm népek ne csak ne gátolják, hanem őszinte csatlakozásuk által elősegítsék; másfelől épp oly tagadhatlan igazság a, hogy a magyar szent korona területén élő népek csak saját érdekeik helyes felfogásából indulnak ki, midőn jövőjük biztosítása végett reményeik és ohajtaikkal a történelmi jogai, s úgy fizikai mint morális erejénél fogva tulsulyal bíró magyarhoz csatlakoznak, a ki zászlóján a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavával megy előre, s dacára minden előtte álló nehézségek és keserőségeknél, egész erőfeszítését bölcs tapogatóssal odairányozza, hogy a korona népeit kiragadják a reakció körmei közül s visszahelyezze az alkotmányos szabadság boldogító ölébe, a szent és igazságos törvény védpaizsa alá, mely mindnyájunkat egyiránt védeni és oltalmazni fog jogaink gyakorlatában.

b) Ha igaz a, hogy a magyarok érdekében van, miszerint az 1848-iki szabadelvű törvények szentsége elismertessék, mennyivel inkább érdekében van ez nem-magyar testvéreinknek, a kik e

*) Lásd „K. Közlöny“ m. o. 113-dik számában a „különfélék“ rovatát, a melyben az említett kivonat a „Neu. Nachr.“ vezércikkéből közöltetik.

törvényekben már nagyjára szentesítve találják mindazon garantiákat, a melyeket nemzetiségi és vallási jogaik csöndes élvezetése végett kívánnak. A törvény védpaizsa mindnyájunkra nézve 1848; már csak azért is, mert ez az utolsó, tehát egyedül érvényes törvény. Ha még egyszer oly rossz volna is az, mégis ragaszkodnunk kellene hozzá, mert törvény, s ha ezt eldobjuk, az anarchia és szolgaság örvényébe bukunk.

c) Ha igaz a, hogy itt statust csak a magyar alkotott és alkothat, s a magyar 1848-ban tartott utolsó aristocraticus országgyűlései helyébe a népképviselőt szabadelvűbb formáját önkényt ajánlá és hozzá gyakorlatba, felelős kormányval stb. a minél nagyobb biztosítékot adni nem lehet a szabadelvű alkotmányban kijelölt jogok irányában; ha így a nemzetiségek érdekei a magyar érdekeivel összefüggnek; ha ez érdekek elválaszthatlan összefüggése egyedül az 1848-ki törvényekben alapul: ohajthatnak-e a népek valami egyebet forróbban, mint azt, hogy a magyar állam épp az 1848-diki törvények alapján minél hamarabb, s minél szilárdabb basison felálljon?!

d) S ha igaz a, hogy minél erősebb egy alkotmányos formák közt fenálló állam, népei üdvének annál több és bővebb forrásait nyithatja meg, — akkor Erdélynek Magyarországgal való uniója, ha az nem volna is már szentesített és gyakorlatba vett törvény, előttünk, mindnyájunk előtt egy szent vezéreszme, önzéstelen törekvéseink leghatározottabb célja kellene, hogy legyen!

De „az unió kérdése“ körül felmerülő, viszonyos érdekeink részletesebb vizsgálat alá vételét jövő cikkünkben!

Az 1849-dik évben felosztott erdélyi felséges gubernium életben lévő tagjai, a mint közelebből röviden említettük, gróf Nemes János ur ő nagyméltósága vezérlete alatt e hó 14-kén délelőtt tették ünnepélyes tiszteletüket gr. Mikó Imre ő nagyméltóságánál, mikor is gr. Nemes János ur következőleg beszélt:

Nagymisku fő kormánysszéki ideiglenes elnök, kegyelmes uram! A nagy vésszel fenyegető felhők oszlanak, de ruhni kezd Magyarhon láttára tíz év mulva, mely idő alatt alkotmányos létünk zsibbasztva, jobb időket remélve, egyedül jó Istenében bízva, hevert.

Minden hazafi kötelessége, ha a legnagyobb erőmefeszítéssel is, a csendes és minden részről kielégítő átalakulásra segédkeztek nyujtani.

Excellentiád példájára elindulva, a ki a k. fő kormánysszéki ideiglenes elnökségét elvállalá, a törvényes térre visszaállított kir. fő kormánysszéki megjelent, és mint elnökét, excellentiádat üdvözlö.

Szeretjük hinni, hogy nagymisgod, kinek nevét a két magyar haza már is tisztelettel említi, bölcs tapintatával a haza törvényeit szentnek tartva, hazafiai és alattvalói kötelességeinek megfelelően, képes lesz Erdélyt törvényes állásába, a több nemzetek és még több vallások kívánatai kielégítésével visszavezetni.

Nem lehet tagadni, dicső és irigylésre méltó excellentiád állása: a sors egyrészen excellentiád kezébe tette le édes hazája boldogíthatóságát; azonban el kell ismerni állásának terhes voltát is. Excellentiád személyiségét ismerve, jogosítva van a magyar hon működésétől a legtöbbször is többet várni.

De azért feladatától se rettenjen vissza. Excellentiád bírja a közbizodalmat s ez az alkotmányos életben a kormánysszának legnélkülözhetlenebb s legbiztosabb támasza. Ezt birva, nem tántoroghat.

Szép a mező, mely excellentiád előtt megnyílt: a közös alkotmány zászlójával kezében s ismert hazaszeretetével keblében lépjen bátran előre, polgártársai követni fogjuk; jutalma — hazájának és a késő maradéknak áldása lesz. Eljen!

Mire gr. Mikó Imre önmisga következőkben fogadta az alkotmányos főhivatal üdvözlését:

„Szívem mély és valódi örömezzetével fogadom és köszönöm meg nagyméltóságodnak s önöknek, uraim, tisztelt és szeretett régi pályatársaim, hogy engemet e hon kormánysszára hívott ideiglenes elnököt fölkerestek, megtisztelni sziveskedtek. Az önök megjelenése itt nálam, uraim, a haza alkotmányának feltámadását jelenti, s ezen velem és velünk együtt a hon minden hazafias érzelmű lakói örvendenek, örvendeni van okuk. De előjel egyszersmind e megjelenés arra nézve is, hogy a magyar korona ezen része közkormányzati ügyeinek vezetését illető kir. fő kormánysszéki tanácskozások, Isten segélyével az egykor alkotmányosan választott s most ő felsége által arra való tekintettel beállított közgazgatási legitím testület által maholnap meg fognak kezéldhetni. Mindezek feletti örömezzet én is a nmsisgod és

KÜLÖNFÉLÉK.

— Városunk ifjúsága e farsangi időnyen, január 26-án és február 9-én a tavalyi mintájára két hazafias célú zárt-kört táncszertartást rendezend. Visszaemlékező rendezők tanúsított tapintatosságára, bizton reméljük, hogy az áldozva mulatni szerető közönség ez alkalmakkal is, szép számmal fog megjelenni ez estélyeken.

— (Gyászhir.) Kézdi-szt-léleki Kozma Gábor s neje gr. Wass Nátalia, gyermekeik: Ida, Irma s Katinka bánatos szívvel jelentik forrón szeretett testvérének, sógornőjének s illetőleg kedves nagynénájuk kézdi-szt-léleki Kozma Józsefnek a folyó 1861-dik év január 1-jén estvéli 9 óra-kor a halotti szentségek fölvétele után tudósorvadás következtében életének 52-dik évében történt kimúltát.

— A „Militär Ztg.”-nak írják Szebenből: „A szomszéd Dunafejedelemségek ellenséges állása irányunkban annyira kibíróvá vált, hogy elővigyázati rendszabályok életbe léptetése vált szükségessé. Emissáriusok barangolják be a magyar megyéket mindenütt hitelre lerve; Oláhország fővárosában komitvé székkel, mely küldönczei által arany hegyeket ígér a hővérti fiatalágnak. Mint értesültem a Moldovába és Oláhországba vezető szorosokat és erősségeket kellőleg felszerelték fegyver- és eleséggel. — Az erdélyi hadesapátok a helyi igények szerint vannak elosztva, a részletekről azonban hallgatok. (M. S.)”

— A kakkói egyetemet bezárták, mert a tanulók kijelenték, hogy a felolvasásokat csak akkor hallgatják, ha azokat lengyel nyelven tartják. A dalmatiai bizalmi férfiak, mint Zágrábból f. hó 9-kén írják, nem fognak a báni értekezletben részt venni.

POLITIKAI HIREK.

— Milanóból, jan. 4-ről írják a „Vil.”-nak: „Tegnap előtti titkos ülése vala az itt székelő forradalmi bizottmánynak, éjféltkor nyitá meg azt Pierro Correr gróf azon jelentéssel, hogy igen kellemetlen közleménnyel kell a bizottmányt busztania. Ez azon szomorú tény, hogy a bizottmány pénzereje borzasztó módon meg van gyengülve. Milenne hát teendő? A piemonti kormánytól méltányosan nem igényelhetni támogatást, mert az különben is már többet tett, mint ereje megengedi. A Párisból eddig várt jelentékeny pénzsegély megfoghatatlanul kimaradt; sok vita után végre határozottá lön: követeket küldeni Párisba, annak megtudása végett, nem lehetne-e a kiapadt forrást ismét folyásba hozni, és szükség esetében okvetlenül kölcsönt kötni. Határozottá lön: kéréseket s előterjesztéseket intézni a piemonti kormányhoz, rábírhathatni arra, hogy elszántan lépjen a mozgalomnak élére s Olaszország népével egyetűlve minden késlekedés nélkül kezdjen a Velence elleni megtámadás-hoz. A forradalmi mozgalom Magyarország s a Duna-fejedelemségekben már is eléggé meg van érve és szükség esetében egy merész elhatározás által tökéletesen meg lenne indítható. Olaszországnak, Victor Emanuel és Garibaldi vezényletök alatt haladék nélkül elszántan föl kell lépni, a többi következn fog. Arra is el kell határozni magát a királynak Olaszhon s ennek bizalma érdekében, hogy Cavourt bocsássa el, minthogy ezt joggal vagy jog nélkül erősebb eljárás akadályának tartják. Garibaldi a király és Olaszország embere, a kinek tartózkodás nélkül adhatja magát oda. E határozatok el lönnek fogadva s teljesedésbe vételök haladék nélkül következni fog.

— A zavar Rómában és a hozzátartozó területen növekedőben van. Viterbo tartomány több helyeiseiben leng a háromszínű lobogó s a pápai zsandárok nem merik bántani. Némelyik helységben a zsandárok kiteszik a pápai czimert, de csak nappal s éjjelenként beszedik, félnek, hogy ellopják vagy bemocskolják. Rómában is hatalmasan nyilatkoznak az annexio mellett, minden üldözés és befogatás mellett, mit egyébiránt a pápai rendőrség nem mer nagyon feltűnően gyakorolni, a francia hatóságokkal surlodástól tartva, mely az ily nyilatkozatok iránt nagyon is türelmes. A szárd seregbe felvett Nunzianté nápolyi tábornok, ki ellen az ellenzéki sajtó nagy lármával kikelt, védi magát, s azt mondja, hogy az a Nunzianté, a kinek olyan rossz híre volt, nem ő.

— Garibaldi a következő levelét téteti közzé a turini lapokban:

Caprera, dec. 29. Kedves Bellazim! Ohajtom, hogy őszinte egyetértés uralkodjék Olaszország minden comitéje közt, hogy biztos legyen a felszabadítás nagy munkájának eredménye. Akkor Victor Emanuel tavasz-kor egy millió olasz katona élén jogosan fogja követelhetni azt, a mi meg hiányzik Olaszországból. Azon szent térről, melyen haladunk, el kell tűnnie minden pártviszálynak; elleneink összetartanak; ők Olaszországot saját izlésök szerint külföld segélyével a mi közremunkálásunk nélkül akarják átalakítani. Mi vagyunk a nemzet; nekünk nem kell más fő, mint Victor Emanuel és nem zárunk ki senkit, kik velünk ugyanazon ohajt táplálják magukban. Azért mindenekelőtt az egyetértést kell nyomatékosan hirdetnünk, minthogy ez első szükségünk.

Garibaldi.

— A Garibaldiféle comiték elnökei f. hó 5-kén gyűlést tartottak Genuában; több követ, mint Guerazzi, Sanna, Brofferio, Macchi résztvettek Bertani házában e gyűlésben. A comité Garibaldinak fentebbi két levele nyomán ujonnan alakult; programja és neve: „Garibaldi-comité Róma és Velence felszabadítására.” Bertani egészségi szempontból elbocsátását kérte, de az egyhangulag megtagadták. Garibaldi felkiáltás útján tiszteletbeli elnökké neveztetett ki. Az új központi comiték feladata, önkéntes aláírásokat gyűjteni, fegyvereket és lőszereket beszerezni, önkénteseket toborzani azon nagy hadvállalatra, melyre Garibaldi készül. Ugyanezen gyűlésben szönyegre kerültek a közelválasztások is. Guerazzi indítványozá, hogy csak oly férfiakat kell választani, kik Olaszország függetlenségét, egységét, oszthatatlanságát akarják. Indítványozá továbbá, hogy a democrata választási czédulákról ki kell törölni azon 229 követ nevét, kik Nizzának Franciaország részére történt átengedése mellett szavaztak, valamint azokat, kik 1848 óta a toscanai nagyhercegtől keresztek, vagy évi fizetéseket fogadtak el. Ez Ricasoli ellen volt intézve. Brofferio hasonló értelemben nyilatkozott és igen hevesen kikelt Cavour ellen. Garibaldi egy levélben Bixio tábornok jelöltségét ajánlja.

— Turinből aláírási iv kering Garibaldi részére. A turiniak, kik Garibaldi caprerai lakát egy fényképből ismerik, nem akarják, hogy hősük még tovább is ily szegényesen lakjék. Garibaldi azonban visszautasítá a szíves ajánlatot, minthogy mint mondá, az új lak ugysem lehetne készen martius 1-je előtt.

— Párisból, jan. 7-éről írják, hogy a francia császár meg van teljesen győződve egy új hadjárat szükségességéről tavasszal. Bár mennyire óhajtna abban részt nem venni, meggyőződése csak azt mondja, hogy a körülmények bele fogják okvetlen sodorni. A felett még határozatlanság uralk az udvarnál, helyesebb lesz-e előbb elvárni Piemont összeütközését Ausztriával, vagy rögtön mielőtt a háború kiüt, egy hatalmas francia hadsereget küldeni Lombárdiába. Itt természetesen Anglia magatartásától sok függ.

— A párisi Paysnak jelentik Bécsből, hogy gróf Rechberg elbocsáttatása, minden hivatalos meghazudtolás dacára meg fog történni, s csak el van halasztva az új angol követ megérkezése.

— A keleti kérdés — írja a belga lap párisi levelezője — nagyobb súlytal lép fel mint valaha. Nem csupán a Syriát megszálló francia sereg ottmaradásának prolongatíójáról van a szó, határozatlan ideig — mibe kétséget nem szenved, hogy az expedíciót aláírt hatalmak beleegyeznek — de Gortsakoff herczegnek egy újabb erőlyes jegyzékéről, melyet Kisseleff gróf Thouvenelnek átnyújtott. E jegyzék a törökországi keresztények siralmas helyzetét rajzolja, s felhívja e fontos tárgyra a francia kormány figyelmét mint a melylyel Oroszország a maga nézeteit mindinkább azonosítja. Vajjon e jegyzék nem symptomája-e az európai török területen várt mozgalomnak? Hogy ez új fordulat dacára a londoni és párisi udvarok közt szakadásról, vagy egyéb fenyegető veszélyről nincsen szó: mutatja a Napoleon és Cowley lord közt múlt héten folyt értekezlet Velence megváltásának ügyében. A nemes lord valamely expediens elfogadását ajánlotta, mely által Ausztriát Velence átengedéseire lehetne bírni — mi egyedül biztosíthatja az európai békét. A császár nem titkolá, hogy még azon esetre is, ha Franczinország és Anglia megegyezhetnének az eszközökre nézve, melyek által az olasz kérdés megoldható, ellenállhatlan collectiv erejüket odáig ki nem terjeszthetik, hogy a directe érdekelteket kényszerítsék ajánlatukhoz állani, Európa többi hatalmait a megoldásból kizárván. Ez röviden annyit tesz, hogy Napoleon és a congressus eszméje mellett van, mi az „Opinione” szerint egyértelmű a háborúval, mivel — a cikkiró véleménye szerint — a hatalmak egy kérdésre nézve sincsenek egymással egyetértésben s az olasz ügygyel a függő kérdések megoldásának még nincsen vége.

— A lengyelhatár mellől, jan. 2. A Párisban számkivetésben élő agg Czartoriszki Ádám hg., kit pártja köztudomás szerint de facto lengyel királynak tart, m. évi nov. 29-én az 1830. fölkelés évnapján beszédet tartott a lengyel történelmi egyesület közgyűlésében, mely beszéd tartalma a közfigyelmet méltán igénybe veszi. A beszéd kiváltképpen a hazában levő lengyeleknek szól. Bevezetésében „a népek fejlődésében mutatkozó új korszak kezdetére figyelmeztet szónok,” melynek feladata, a nemzetiség elvét elismertetni és uralkodóvá tenni. Ezen korszak főtámaszai Angol- és Franciaország. Lengyelország számára is óriás léptekkel közelg helyreállításának és a rajta elkövetett méltatlanságok büntetésének pillanata. „Csakhogy rendületlenül ragaszkod-

nia kell az ősapák vallásához, és az apostoli szék iránti bűséghez.” Ezután dicsérrel emeli ki szónok a hajdani Lengyelország minden részében fölbredett lengyel nemzeti érület mozgékonyaságát, élénk izgatást és összefogást ajánl; int a sok vidéken különös tevékenységgel terjesztett communisticus propagandától való óvakodásra, mely alatt a rendőrség cseiszövényét gyantítja lappangani, valamint minden elhamarkodás kerülését is ajánlja, amire a meggondolatlan ifjúság könnyen el hagyhatná magát ragadtatni; biztosan állítja, hogy Lengyelország minden részével a legélénkebb összeköttetésben áll, s rendes jelentéseket kap onnan; komolyan int arra, hogy a döntő ténnyel, míg ő nem értesíti az országot, hogy megérkezett a kellő pillanat, föl hagyjanak. A Czartoriszki párt hivatalos közlönye a „Viadomosci polszki” ismételve arra utal, hogy Lengyelország ereje Oroszország, Ausztria és Poroszország tehetetlenségében áll.

Ujabbak. A jan. 12-i „Moniteur” a francia külügyminisztervátozásról szóló híreket költeménynek nyilvánítja. A császár soha sem gondolt rá, hogy magát Thouvenel „eszes és odaadó szolgálataitól” megfossza.

— A francia senatus, úgy hiszik, hogy jan. 22-kén hivatik egybe, a törvényhozó testület ülése pedig febr. 4-én nyílik meg. Persigny-től köriratot várnak, a melyben Franciaország választóinak jelentése lesz, hogy képviselőik választásánál minden eddigi nyugtől szabadon cselekedhetnek.

— Páris, jan. 10. II. Ferencz válasza az ajánlott fegyverszünet iránt még nem érkezett meg. Anglia ki nyilatkoztató: nem fogja tűrni, hogy bármely harmadik hatalom átvegye Franciaországnak Gaeta előtt eddigelő játszott szerepét.

— Gaeta, jan. 8. Szombat óta rettentő „pokoli” tűz. A calabrai küldöttség után egy nápolyi jött a királylyal egyetértés végett.

— Nápoly, jan. 8. Gyűléseket vertek szét, számos lázangókat s még muratistákat is fogtak el. Csaknem az egész helyőrség kiment a tartományba. Lafarina ellen iszonyu feltámadás. Parancs lön adva Crispi elfogására. A nemzetőrség ellenszegült s a cabinetet lelépésre kényszerítette.

— Nemcsak Garibaldi, Piemont és Ausztria, hanem minden európai nagy- és kishatalom, mindegyik a maga nemében, háborúra készül. Garibaldi febr. 25-kére hívta meg önkényteseit Genuába; új erők sem fognak hiányozni. A nemzeti comiték, melyek ujonnan alakultak, majd gondoskodni fognak pénzről is. Garibaldi egy levélben eszébe juttatá Viktor Emánuelnek, hogy szavát adta, elhárítani az idegen uralomnak még fennálló nyügeit Olaszországtól. Hátramara-e a király, ha Garibaldi Ausztria ellen indul hadával? Nem tehetné, ha akarná is; és ki tudja, vajjon akarná-e, ha tehetné is. Viktor Emánuel tulajdonképpen ugyanazon ösztönökkel és hajlamokkal bir, minőkkel Garibaldi; inkább óhajti Velenczét egy hadsereg élén elfoglalni, mint megvásárolni, vagy a viszonyok kegyelme által magának ajándékoztatni azt. Már pedig Viktor Emánuel és Garibaldi: korona és nép; ketten képviselik erkölcsileg Italiát. Semmiféle parlament nem fogja elvetni a király indítványát, ha ezt Garibaldi támogatja. Turini tudósítások szerint a közhangulat igen izgatott és most komolyabban, mint valaha, készülnek azon jelszó valóstításához, hogy szabad legyen Italia egészen az Adriáig. E célból 210,000 emberre akarják növelni az olasz hadsereg létszámát, melybe 40,000 nápolyi is be fogna soroztatni. Garibaldi is Caprerából hadszer- és élelmi szállítmányokat rendelt meg külföldről.

— A forradalmi társulat titkos gyűlései a „Vid.” milanói levelezője szerint folytonosan tartanak. Jan. 6-kán ismét gyűlést tartottak, melyben Türr és Beretta syndicuson kívül a magyar emigráció képviselői is résztvevén.

— Hogy a nápolyi kérdés már többé nem oly csont, a melyen soká fognának rágódni, s helyette a velencei kérdés fog egész komolyságában előtérbe hozatni, azt újabb meg újabb tudósítások a nagyot halló fuleknek is eléggé hallhatólag jelentik.

— Berlinben úgy vélekednek, hogyha a német szövetség netán végre hajtatá rendelné Dánia ellen, ezt Franciaország sem akadályozná, Angolországról azonban hasonló nem mondhatni. — A dán kormány ki nyilatkoztató, hogy a Schleswig-Holstein számára tett engedményeket a megkezdett irányban folytatni fogja, feltéve, hogy a német-szövetség és a német kormányok a schleswig-holsteini izgatásokat továbbra nem támogatják.

— Berlinben keltik a Francia- és Oroszország közti közeledést. Sz.-Pétervárott kedvetlenek, mert Franciaország nem vett részt azon előterjesztésekben, miket a hatalmak tettek Kuzának a Dunafejedelemségi fondorlatok miatt. — Egy porosz felhivatalos lap szokatlan bátorsággal szólal fel a napoleoni politika

ellen, mely Poroszországot is fenyegeti. Az új porosz király amnestiát bocsátott ki.

— Kopenhaga, jan. 11. A „Dagbladet“ harcias cikket hoz, tüsténti fegyverkezést s a hadkészlet eltávolítását követeli Rendsburg és Holsteintől. Csak bátor fellépés biztosíthatja Dániának természetes szövetségeseit.

— A „Korunk“ rendkívüli magán távirati sürgönye bozza N.-sznbenből január 16.-án déli 12 óra 10 perc. A román értekezlet feliratot határozott ő felségéhez, hogy sérelmeiket a közlegő országgyűlés eleibe terjesztendő regia propositiókba vegye fel. A románok az udvari kancelláriánál és a k.-fejérvári értekezleten nincsenek képviselve vallásuk és nemzetiségük arányában. — A császári kéziratban a nyelvre nézt a régi szokásra törtenvén hivatkozás, a román nyelv ez által a politikai és törvényszéki hivatalokból ki van zárva.

A k.-fejérvári értekezlet román tagjaitól azt várják, hogy az 1847-iki választási törvényre fognak föltétlenül szavazni, e törvényt a népre is kiterjeszteni óhajtván. A gyűlés ma bevégeződött. Az unió nem jött szóba. Ma délután testvériségi lakoma, a melyre mindenik testvér nemzetből vannak vendégek hiva.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE január 12-kén.

Állam-adósság.		pénzben	áruban		pénzben	áruban
5% ⁰ -os nemzeti kölcsön	100 frt.	74.30	74.50	Ausztr. államvaspálya	281.—	282.50
5% ⁰ -os metalliques	100 frt.	62.50	62.75	Nyugati vasut	183.50	184.—
Földterhermentesítések.				Pardubitz vasut	106.—	106.50
5% ⁰ -os magyarországi	100 frt.	65.—	65.75	Tisza vasut	147.—	147.—
5% ⁰ -os bánági, horvát és szláv	100 frt.	63.—	63.50	Déli vaspálya 60% ⁰ (ex div.)	187.—	189.—
5% ⁰ -os erdélyi	100 frt.	60.75	61.59	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	154.—	154.50
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	107.—	109.—
Trieszti db.	100 ft pp.	114.—	115.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.—	22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	94.50	95.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.—	64.—
Budai városközség db	40 ft a. é.	36.75	37.—	Váltók (devisek)		
Eszterházy	40 ft pp.	87.50	88.50	Három hónapra.		
Salm	40 ft pp.	37.—	37.25	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3% ⁰	—	—
Pálffy	40 ft pp.	36.25	36.75	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 ¹ / ₂ kr) 3 ¹ / ₂ %	128.50	128.60
Clary	40 ft pp.	34.—	34.50	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 %	—	—
St. Genois	40 ft pp.	37.25	37.75	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 ¹ / ₂ kr) 3 %	128.50	128.75
Windischgrätz	20 ft pp.	20.—	20.50	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 ¹ / ₂ %	113.25	113.50
Waldstein	20 ft pp.	25.75	26.25	London 10 font sterling. (100 ft 23 ¹ / ₄ kr) 4 ¹ / ₂ %	150.—	150.—
Keglevich	40 ft pp.	14.75	15.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 ¹ / ₂ %	59.50	59.65
Részvények.				Pénzszemek.		
Nemzeti bank ex div.)		748.—	750.—	Korona	20.60	—
Hitelintézet 200 frt		155.80	156.—	Császári arany	7.10	—
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		565.—	567.—	Rezsény arany	7.09	—
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		382.—	384.—	Napoleons'or	12.04	—
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		130.—	145.—	Orosz imperiale	12.36	—
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		399.—	401.—	Ezüst	49.75	—
Éjszakai vasut		1906.50	1906.70	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	40.—	—

H I R D E T É S E K.

NEM HIVATALOS.

(19) 17/1 1861. (1—1)
Cs. kir. osztrák legfelsőbb szabadalommal és porosz királyi legfelsőbb jóváhagyással

Dr. BORCHARDT
illatos orvosi

NÖVÉNY-SZAPPANJA,

melyet a legtekintélyesebb orvosok és magán-személyek hiteles véleményeik szerint mindekkor egy szappan sem közelít meg úgy előnyére, valamint **gyógyerejére** nézve: úgy szinte **meglepő** hatásánál fogva minden, még évhosszat elhanyagolt bőrnél is, valamennyi ilyenmő gyártmányok közt **első helyen** áll: ez nagymennyiségű **növényi**, nevezetesen illatos és a therolajos anyagokon kívül **ásványi alkatrészeket** tartalmaz, melyek ezen szappannak hatását **sajátságossá és jellemzővé** teszik. Egy kísérlet mindenkit meggyőzend, és neki e szappan használatát napi szükséggő teendő.

Dr. BORCHARDT növény-szappanja mindig csupán fehérben **zöld** irással nyomott, s ugyan e névű bélyeggel pecsételt eredeti csomagokban **42** krjával osztr. értékben árulhatik mire — a sokszoros utánzások miatt — **pontosan** figyelni kell.

Dr. SUIN de BOUTEMARD illatos FOG-PASTAJA,

a **legalkalmasabb** szer a foghús és fogaknak egészsegben fönttartására, fogakon képződő elődi allatkáktól, gombácskáktól úgy szinte a fog-borkától megszabadítására, a fogaknak fájdalomtól kuli és ártatlan módon való megfeghértésére, a máz megtartására, minden rosz szag ak a szajból eltávolítására, úgy szinte a ro hadásnak ellenállni, a kinzó fogfájdalmaknak elejét venni, a foghúst erősíteni és szilárdítani, a fogak kilyukadását meggátolni, s a legkezdést kedvesen földíteni — Ezen **elismert czélszerűsége** által nyer **Dr. SUIN DE BOUTEMARD fog-szappanja** folyvást növekedő híres elismerést még a leg-távolabbi körökben is, mert ez szok által kik csak egyszer is használták különös előszeretettel mindig öröme-t fog vétetni.

Dr. SUIN de BOUTEMARD fog-pastája és 1/2 darabokban **70 s 35** krjával adat k el és voros és arany bronzal díszített borítéka hátulján **Dr. Suin de Boutemard** családi czimerét és névalírását viseli, mire — ezen cikkeknek is szemlatomásti **sokszoros hamisítása** miatt — a feltételek figyelmet fordítani.

Valódi minőségben kaphatók egyedül csak
Kolozsavárrt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczen: Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Dévén: Buchler A.; Enyeden: Bisztritsányi A.; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátszegen: Mátéfi Béla gyógyszer; Károly-Fejérvárrt: Rusz Ján s; Köhalomban: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvárrt: Misselbacher J. B.; Szamos-Ujvárrt: Placintár és fia gyógyszer; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepső-Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer; Szeredán: Gózy A.; Tasnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff Gábor uraknál.

(18) (2—2) Haszonbérte adandó legelő.

A kolozi határon az Ördög nyomanévű dűlőben 3—400 hold legelő haszonbérbe kiadó. A kinnek kedve lenne hozzá. értekezhetni iránta Kolozsón ügyvéd **Veres Sándorral**.

(17) (2—3)
Egy, az olvasásban és számadásban gyakorlott fiu alólírtál az **üveges iparbani** kiképzetelésre nézve a fenálló rendszabályok mellett kötelezettségek mellett, inas képpen fölvétetik. Kolozsavárrt, január 13-án 1861.

Péter József, üveges.
(Raktára van b. középútcza minoriták háza.)

(16) (3—3)
A nagy-enyedi ref. Collegium közhírré teteti, hogy a reája néhai Jablonczai P. Elek urról vég hagyomány szerint szállott maros-szentimrei jószág, — mely 200 hold körüli majorság, és igen jó minőségű szántó, kaszáló helyekből, belső udvari lakházas és több apró bérházas alatti telkekből, egy belső és külső kocsomákból áll, — folyó 1861-dik év február hó 14-dik napján délelőtti 9 órakor Nagy-Enyed városában a ref. Collegium udvarbírói szállásán, ez évi ápril 1-jén kezdődő 6 azaz hat egymás utáni évekre nyilvános árverés útján a többet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

A kikiáltási ár 500 o. é. forint, hozzá szólhatási bánatpénz 50 frt o. é., mely mellett írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak az árverelés megkezdéséig. — A kiadási föltételek, valamint a jószág körülményeiről értesülhetni iskolai gondnok Foszto Ferenczénél, és az árverelőkor ott helyben.

(10)

Uj biztosító társulat.

Van szerencsénk a t. cz. közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a „**PHÖNIX**“ czimű biztosító társulat **3,000,000** frt alap tőkével birodalomszerte megalakulván s működését elismert kedvező sikerrel a két magyar házra is kiterjesztvén, ennek alólírt főügynöksége a működése területébe eső Besztercze és Kövár vidékén, Belső Szolnok, Doboka, Kolozs, Thorda és Küküllő megyékben, Aranyos, Maros, Udvarhely, Csik és Gyergyó székekben biztosításokat elfogad:

a) lak és gazdasági épületekre, gyárakra, serfűzők- és szeszégetőkre, ezek gépeire, felszerelvényeire és készleteire, továbbá szalmás terményekre, takarmány-neműekre (párlatokban vagy szabad ég alatt, marhákra, gazdasági eszközökre, árukra, butorzatra, kézműszerekre s egyéb ingóságokra, tűz, villám vagy tüzeset alkalmával lerombolás által okozandó károk ellen, — és

b) szárazon vagy vizen szállítandó árukra minden esetleges kár ellen.

A biztosítási feltételek a biztosító közönségre nézve összehasonlítólágt legtöbb előnyt nyújtanak.

A díjak általában, de különösen szilárdabb biztosításoknál a legjutányosabban számíttatnak fel.

A károk pediglen lehető leggyorsabban vizsgálta'nak meg és a teljes kártérítés a szabályozás után tüstént és annál gyorsabban eszközöltetik, minthogy a „**Phönix**“ folyó hó 12-én az **első magyar általános biztosító** — és ezen kívül szilárd alappal működő még más hat biztosító társasággal is kölcsönös viszbiztosítási szerződésre lépett. —

E lényeges kedvezmények, melyek pontos megtartását szigorú kötelemünkkel nyilváníjuk, feljogosítanak minket arra, hogy a t. cz. közönség részéről minél nagyobb részvére és elismerésre számolhatunk, melyeket viszont pontos szolgálat és a biztosítási téren ohajtandó minden-nemű felvilágosítás önzéstelen kiszolgáltatása által törekedünk kiérdemelni.

Maros-Vásárhely, december 16-án, 1860.

A „Phönix“ főügynökei:

Moldován és Czerbesz.

Iroda: Széchenyi-tér, 1081. sz.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsavárrt kapható

A MAGYAR CSALÁDI S KÖZLETI
VISELETEK ÉS SZOKÁSOK
a nemzeti fejedelmek korából.

Irta
KÓVÁRI LÁSZLÓ.
Ára 2 frt.

KAISER FRANZ JOSEPH I. und EUROPA.

Aus dem französischen.
Ára 30 kr.

A szolgabírói hivatal, irta Zsoldos Ignác, a m. tud. társ. által nagy jutalommal koszoruzott munka. I. törvénykezői rész, II. közrendtartási rész. Ára a kettőnek 5 frt 60 kr.

A bornemesítés és kezelés módja, a legujabb tudomány és tapasztalás nyomán elméletileg és gyakorlatilag előadva Perlaky Mihály szépművészeti és bölcsészeti tudor által Zürichben. Ára 1 frt 30 kr.

Szabó Károly, Rogerius mester, Várad kanonok **síralmas éneke**, Magyarországnak IV. Béla király idejében atatárok által történt Ronzlásáról, ára 1 ft Szalay László **A magyar történelemhez**. I. kötet: **Erdély és a Porta**. Ára 3 frt.

Kazinczi Ferencz levelezése Berzsenyi Dániellel. 1808—1831. Ára 2 frt 50 ujkr.

Magyar hölgyek életrajza, irta Kulini Nagy Benő és Sárvári Elek, ára 3 frt. **Kakas Márton Tolltaraja**. Kiadja Jókai Mór, 2 kötet ára 2 ft.

Remény. Irodalmi és művészeti évkönyv. Szerkeszti Vachot Sándorné. 9 gyönyörű képpel, díszes aranyos kötésben ára 12 ujfrt.

Emilia, **Magyar nők évkönyve**, 1861-re, gr. Széchenyi Istvánné arczképével, és tizenkét, történelmileg híres magyar nő képével és életrajzával. Ára fűzve 1 ft 50 kr. kötve 2 frt.

Józika Miklós, **A magyarok őstörténelme**, 3 kötet ára 6 ujfrt.

Rózsáagi A. **Mintegy tíz évvel ezelőtt**, regény a legközelebb lefolyt tíz évből, 3 kötet, ára 3 frt.

Szász Károly, **Trencsényi Csák**, történelmi költői beszély, tíz énekben, ára fűzve 2 frt., kötve 3 frt.